

ISO 500'un mali borçlan 2016 yılında yüzde 18,8'lik artışla 175 milyar liradan 207 milyar liraya yükselirken, faaliyet kârında finansman giderlerinin payı yüzde 63,4'ten yüzde 55,4'e geriledi.

Satış kârlılığı arttı

ISO 500'de üretimden satışlar net 490,04 milyar liraya çıktı. Faaliyet kârı yüzde 9,4 artışla 44,1 milyar liradan 52,4 milyar liraya yükseldi. Çalışan sayısı da yaklaşık 15 bin kişi artış gösterdi.

Sanayi kuruluşlarının 2016 yılında üretimden net satışları yüzde 8,8 artışla 490,04 milyar liraya yükseldi. Faaliyet kârı yüzde yüzde 18,6 artışla 44,1 milyar liradan 52,4 milyar liraya çıktı. Dönem kârlılığı yüzde 33,2 yükselişe 28,3 milyar liradan 37,7 milyar liraya ulaştı. Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016 yılı sonuçları, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçevan tarafından açıklandı. Bahçevan'ın duyurduğu rapora göre, 2016'da 490,04 milyar lira olan üretimden satışların 241 milyarlık kısmının ilk 50'ye gerçekleşti. Sanayi kuruluşlarının faaliyet kârlılık oranı da yüzde 8,7'den yüzde 9,4'e çıktı. Ticari kredi faizlerinin düşüş eğilimine girmesi ve TL'nin değer kaybı, finansman giderlerinde beklentilerin altında etki yaptı. Buna göre ISO 500'de finansman giderlerinin faaliyet kârındaki payı 2016'da yüzde 63,4'ten yüzde 55,4'e geriledi. Buna karşın 52 milyarlık esas faaliyet kârında finansman giderleri yüzde 3,6 artışla 29 milyar liraya yükseldi. Söz konusu oran, 2015 yılında yüzde 75,1'lik keskin yükselişe 15,9 milyar liradan 27,9 milyar liraya çıkmıştı. Öte yan-

dan, finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,3 puan düşüşle yüzde 5,2'ye geriledi. 2016'da ISO 500'de FAVOK mutlak büyüklüğü 76,1 milyar lira olarak hesaplanırken, bu rakam bir önceki yıl 62 milyar liraydı. Aynı dönemde söz kaynaklarının payı da yüzde 54,8'den yüzde 38,1'e gerilerken, bu oranların son 10 yılın en olumsuz borç/öz kaynak ilişkisini gösterdiği raporda belirtildi. ISO 500'un borç yükünde de geçen yıl artış görüldü. 2015'te 175 milyar lira olan mali borçlar, 2016'da yüzde 18,8'lik artışla 207 milyar liraya yükseldi. Söz konusu dönemde ISO 500'un üretimden satışları ortalama yüzde 7-8 artarken, mali borçlarda yüzde 20'lere aşan bir artış yaşandı. ISO 500 şirketleri üzerinden devreden KDV'de de artış yaşandı. 2015'te 4,8 milyar lira olan devreden KDV tutarı, 2016'da yüzde

23,6'lık artışla 6 milyar liraya çıktı. ISO 500 listesinde, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören 74 şirket yer alırken, bu şirketlerin üretimden satışları 162,9 milyar lira ile ISO 500'un toplamının yüzde 35'ü oldu. Halka açık şirketlerin ilk 10'unun toplam üretimden satışları 105 milyar liraya geçti. İlk 10 sırasındaki şirketlere bakıldığında halka açık 5 şirketin yer aldığı görülürken, 2015 yılında ilk 10'da yer alan Ereğli Demir Çelik'in 11'inci sıraya gerilemesi dikkat çekti. Listede ilk 10'da yer alan 5 halka açık şirket ise TÜPRAŞ, Ford Otomotiv, TOFAŞ, Arçelik ve Iskenderun Demir Çelik oldu. Listenin ilk 10'unda yer alan ve Borsa İstanbul'da işlem gören 5 şirketin toplam aktifleri 59,5 milyar lira ve toplam dönem kârı 4,7 milyar lira oldu. Üretimden satışlarda 32,6 milyar lira ile ilk sırayı alan TÜPRAŞ'ın 16,3 milyar lira ile Ford Otomotiv, 12,9 milyar lira TOFAŞ, 11,2 milyar lira Arçelik, 6,5 milyar lira ile Iskenderun Demir Çelik izledi. 2016'da 235 şirket listede üst sıralara çıkarken, 185 şirket de yerini koruyamayarak alt sıralara düştü.

ISO 500'DE İLK 10

KURULUŞ	ÜRETİMDEN SATIŞ (NET) (TL)
TÜPRAŞ	32,594,414,128
FORD	16,314,127,976
TOFAŞ	12,856,413,539
OYAK-RENAULT	11,465,524,257
ARÇELİK	11,245,036,602
TOYOTA	10,570,043,142
EUİAŞ	7,348,858,592
HYUNDAI ASSAN	7,057,554,049
İÇDAŞ ÇELİK	6,545,208,753
İSKENDERUN DEMİR	6,496,505,034

ŞAMPİYON TÜPRAŞ

■ TÜPRAŞ üretimden satışları 32 milyar 594 milyon liraya birinci olarak sırası korudu. TÜPRAŞ ile onu izleyen kuruluş arasında üretimden satışları büyüklüğü itibarıyla önemli fark bu yıl da sürdü. Listede üretimden satışlarda Ford 16 milyar 314 milyon liraya ikinci, Tofaş ise 12 milyar 856 milyon liraya üçüncü oldu. Listede Tofaş sırasıyla Oyak-Renault, Arçelik, Toyota, EUİAŞ, Hyundai Assan, İçdaş Çelik, Iskenderun Demir ve Çelik izledi. İlk 10'da 2015'e göre Tofaş başından itibaren üçüncüye yükselirken, İçdaş Çelik onunculuktan dokuzuncu, Toyota 15'incilikten altına sıraya yükseldi.

FORD İHRACATI SIRTSLADI

■ ISO 500'de en fazla ihracat yapan şirketlerin başında 3 milyar 958 milyon dolarla Ford yer aldı. Onu 3 milyar 247 milyon dolarla Tofaş, 2 milyar 834 milyon dolarla Oyak-Renault izlerken, Toyota, 2 milyar 685 milyon dolarla en fazla ihracat yapan dördüncü kuruluş oldu. Tofaş'ın 2 milyar 100 milyon dolarla beşinci olduğu saralamada, Arçelik bir milyar 780 milyon dolarla altıncı, İstanbul Altın Rafinerisi bir milyar 285 milyon dolarla yedinci, Bosch ise bir milyar 66 milyon dolarla dokuzuncu oldu. En fazla ihracat gerçekleştiren sekizinci ve onuncu firma isimlerinin açıklanmasını istemedi. ISO 500 şirketleri geçen yıl toplam 76 milyar 134 milyon 703 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

DÖNEM KÂRLILIĞI YÜZDE 33,2 ARTTI

	2014 Milyon TL	Pay (%)	2015 Milyon TL	Pay (%)	2016 Milyon TL	Pay (%)
Üretimden satışlar (net)	421,156	-	450,505	-	490,043	-
Faaliyet kârı	30,457	6,4	44,144	8,7	52,376	9,4
Finansman giderleri	15,989	3,4	27,994	5,5	29,006	5,2
EMTDA	50,403	10,7	62,015	12,2	76,135	13,7
Dönem kârı(V.Ö)	27,997	5,7	28,220	5,6	37,734	6,8

YABANCI ŞİRKETLER 123'E DÜŞTÜ

ISO 500 şirketleri istihdamı yüzde 2,2 artışla yaklaşık 15 bine çıkardı. Dönem başı ve ortalarında yüzde 15,7 oranında artış yaşandı. Yabancı paylı kuruluşların sayıdaki azalış da raporda dikkat çekti. ISO 500'de 2009 yılında 153'e kadar çıkan yabancı sermaye kuruluşları 2016'da 123'e indi. Diğer taraftan, Ar-Ge için verilen onca teşvik ve desteğe, motive edici yaklaşımlara rağmen 2016'da ISO 500'un Ar-Ge harcaması yüzde 16,3 azaldı. ISO Başkanı Erdal Bahçevan, listedeki şirketlerin 2016'da finansman maliyetlerini faiz oranlarındaki gerilemenin de etkisiyle biraz daha etkin yönettiğini dile getirdi.

TIRYAKI AGRO 440 ŞİRKETİ SOLLADI

Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr (EBITDA) eden firma sayıları, 2016'da 484'e yükselirken, son dört yıl içindeki en yüksek sayıya ulaştı. Zarar eden firma sayısı ise 16'ya geriledi. Vergi öncesi kâr eden kuruluş sayısı 400'den 392'ye geriledi. ISO 500'de isiminin açıklanmasını istemeyen firma sayısı 19 olurken, 69 yeni şirket listeye girer. Geçen yıl listeye 60'ine saradan gerek 440 şirketi geride bırakan Tiryaki Agro Gıda, en fazla sermaye yapan şirket oldu. Gemlik Gübre, 196'dan 453'e gerileyerek, en fazla düşen şirket oldu. Listede ilk 3'ü Koç Topluluğu şirketleri ararken, ISO 500'un satışlarının 3'te birini borsadaki şirketlerden geldi.